

LUCEAFARUL

CULTURAL-SOCIAL

**REVISTĂ PENTRU PROPĂȘIRE CULTURALĂ
ȘI ARMONIE SOCIALĂ**

Director: IOAN N. CIOLAN

Redactor: PETRU OLARIU

**APARE LUNAR SUB AUSPICILE ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL SIBIU**

Anul III • Octomvrie 1936 • No. 8

SIBIU, LA 15 OCTOMVRIE 1936

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, STRADA GH. LAZĂR No. 21

Inchinare ...

Cu prilejul împlinirii alor 43 ani din viața M. S. Regelui Carol II., învățătorimea sibiană nu găsește alt mod de talmăcire a sentimentelor sale de iubire, dragoste și supunere față de Cel care conduce atât de fericit destinele și întrușipează aspirațiile neamului românesc, decât reproducând, — ca pe o rugăciune, — istoricul cuvânt de ordin Prea Înalt, adresat

de M. Sa învățătorimii române în Congresul extraordinar ținut la 8 Iunie 1936 în Ate-neul Român din București. Reproducându-l, dorim, să-l urmăim, știind, că numai așa ne vom putea achita pentru dragostea ce Ne-o poartă.

Trăiască deci M. Sa Regele Carol II, rege-neratorul sufletului românesc prin învățători.

„Luceafărul“.

Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.

Cuvântul M. S. Regelui

rosit în Congresul extraordinar al învățătorilor, ținut în București la 8 Iunie 1936.

Găsindu-Mă astăzi, în această zi de sărbătorire a tineretului, în mijlocul învățătorimii Mele, trebuie să mărturisesc că sufletul Imi este cuprins de o adâncă emoțiune.

Sunt emoționat și prin primirea atât de caldă și atât de însuflețită pe care Mi-ați făcut-o; sunt emoționat gândindu-Mă că am în fața Mea pe acei cari sunt chemați de a

pregăti, de a însufleți și de a întări România de mâine; dar sunt emoționat — și aceasta este o emoționare de adâncă mulțumită — văzând felul în care această *învățătorime românească* a știut totdeauna să stea alături de Mine, în gândurile Mele de îndrumare a neamului și în năzuințele sufletului Meu. (Aplauze puternice, urale).

Acest lucru l-am simțit, cu atât mai adânc, când după punerea problemei întăririi politice a României, s'a pus astăzi acel comandament suprem, care este întărirea rasei și întărirea sufletului unui întreg neam.

În această operă, aceia pe cari mă voi bizui și sunt hotărît să mă bizui, sunteți voi, învățătorii. (Aplauze puternice).

Astăzi, în fața primejdilor cari tind să ne cotopească și din dreapta și din stânga, de peste tot, problema învățătorului s'a schimbat. El nu mai este acela care va trebui să învețe numai buchea cărții, nu mai este acela care până acum a avut și un rol economic; astăzi toate acestea trebuiesc să dispară în fața pericolului enorm și ceea ce se cere învățătorului este întărirea sufletelor Românismului. (Aplauze prelungite).

Și prin Românism, vreau să înțeleg *scoaterea virtuților latente ale acestui neam, ca să facă din el una din gințile cele mai puternice și cele mai falnice ale lumii.* (Urale puternice).

În această operă, care este crezul vieții Mele, Eu nu mă voi putea bizui decât pe aceia cari sunt aproape de sufletul poporului Meu, adică pe voi.

În această zi a-și dori să fac învățătorimii Mele o mărturisire. Și să nu credeți că această mărturisire o fac fiindcă sunteți voi, învățătorii, de față, ci o fac din sinceritate.

Dacă soarta nu M'ar fi pus acolo unde sunt, aș fi fost în mijlocul vostru. (Aplauze, urale).

De aceea Eu, vorbindu-vă, nu vă vorbesc numai ca Rege, ci vă vorbesc dela suflet la suflet, vă vorbesc ca învățător.

Poate tocmai fiindcă în sufletul Meu am avut această căldură față de voi, am putut resimți și din partea voastră aceeași căldură, pentru care vă mulțumesc din toată inima Mea.

Învățătorimea trebuie să știe că o iubesc, învățătorimea trebuie să știe că mă uit cu drag la ea și prin ea mă uit în prisma intereselor generale ale țării. Și fiindcă sunt convins că ea va ști totdeauna să slujească cu credință desăvârșită țara, de aceea iubirea Mea pentru ea este încă mai întărită.

Mulțumesc învățătorimii pentru felul cum a știut de mai bine de 15 ani să răspundă chemărilor pe care i le-am făcut.

Și în timpuri grele și în timpuri mai ușoare, ea a fost alături de Mine. O știu și simt din căldura sufletelor voastre că și de acum înainte, în această luptă uriașă pe care am pornit-o, pentru înălțarea și întărirea sufletului românesc, în primul rând voi avea lângă Mine pe învățătorii Mei. (Aplauze puternice).

Nu am venit în mijlocul vostru să vă dau sfaturi tehnice, nici sfaturi economice. Am venit să rostesc sufletului vostru și să cer sufletului vostru să răspundă sufletului Meu.

Am simțit-o în trecut, o simt și astăzi și am convingerea că o voi simți totdeauna, că sufletul învățătorimii române va fi totdeauna lângă sufletul Regelui Țării Românești. (Aplauze prelungite, ovațiuni).

În această zi, care este sărbătorirea tineretului și deci trebuie să fie și sărbătorirea conducătorilor tineretului, nu pot termina cuvintele pe care le-am spus decât cu urarea noastră care este și trupească și sfletească: Sănătate! (Urale prelungite, ovațiuni).

Și acum ca un simbol al mulțumirilor Mele pentru întreaga învățătorime română, țin să remit această mică Cruce președintelui vostru. Și decorându-l pe el, să știți că sufletul Meu decorează întreaga învățătorime a țării. (Aplauze, ovațiuni prelungite).

Mulți fericiți ani Majestate!

Intreagă Țara Românească a sărbătorit cu deosebit fast, ziua aniversării nașterii M. S. Regelui Carol al II-lea.

N'a rămas sat și oraș în largul cuprins al țării, în care să nu fi vibrat viu în sufletele românești urări pline de bucurie și recunoșcătoare admirație pentru opera mare și salvatoare pe care Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, continuă s'o înfăptuiască zi cu zi, ceas cu ceas, pentru binele și propășirea țării Sale.

Bucuria și recunoștința poporului românesc este astăzi vie și sinceră, căci ea isvoarește din adâncimile sufletului românesc, așa de sensibil, așa de curat, încât admirația este mai mult ca oricând pornită din adâncă sinceritate.

Suntem un popor tânăr, de-abia ajuns la întregirea unității naționale.

În aceste clipe hotărâtoare, în care se plămădește ursita unui neam, destinul ne-a hărăzit în Augusta persoană a Suveranului nostru pe trezitorul conștiințelor naționale și pe neîntrecutul animator al energiilor de care avem nevoie.

În opera noastră de prefacere și de încheiere, se simte mai mult ca oricând, nevoia de-a străjui ca pază neadormită în jurul tronului M. S. Regelui Carol al II-lea, diriguitorul destinelor neamului nostru.

Nădejdea de mâine este tineretul, a spus M. S. Regele.

Și către acești 4.000.000 de tineri, Marele Străjer își îndreaptă astăzi privirile Sale,

așteptând ca dela un răsărit de soare lumina întregului neam românesc.

Și din această mare convingere a pornit marea operă de îndrumare și reorganizare a educației tineretului, care și-a găsit fericita înfăptuire în organizația străjerească și premilitară.

Un suflu proaspăt și creator străbate întreaga generație tânără, care pornește dela înălțimile tronului și pătrunde până la cel mai îndepărtat cătun al țării.

Din înaltul și stăruitor îndemn al Regelui Străjer, educația tineretului este astăzi în drum pe calea cea bună, iar țara poate privi cu încredere generația ce se ridică.

Și aceasta cu atât mai mult cu cât în fruntea ei se ridică mândru, tânărul vlăstar regesc, Măria Sa Marele Voievod de Alba-Iulia.

Sire,

Aceleași simțeminte pe care țara întreagă vi le-a urat cu ocazia aniversării zilei de naștere, învățătorimea acestui județ, împreună cu tinerii străjeri, se unește cu glasul celor mai în vârstă, într'un imn de slavă admirație și odată cu ele expresiunea credinței noastre, pe care fără șovăire vom ști s'o punem pe mai departe în slujba tuturor năzuințelor și a tuturor eforturilor Majestății Voastre, strigând din adâncul sufletului românesc:

„Să trăiți Majestate, intru mulți și fericiți ani!”

Popa Oprea Aurel,
inv., Sadu — Sibiu.

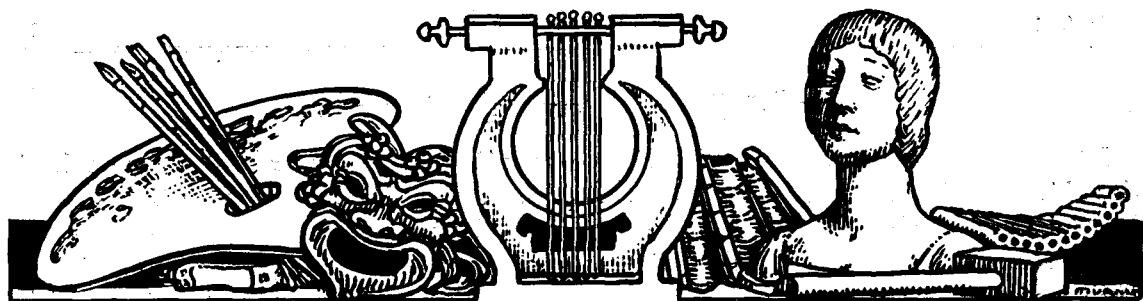
Sus și jos

*Păstori din munți și șesuri,
Secerători din lanuri,
Plugari de pe ogoare,
Drumeji din jur de hanuri,*

*Flăcăi cu fruntea 'n soare,
Copii cu gând la joc,
Și voi bătrâni din vetre,
Oprîți viața 'n loc*

*O clipă 'n zi, — spre ceruri
Săltați inima voastră!...
...Acolo, sus, e Tatăl,
Sub El e Țara noastră.*

P. D.

LITERATURA ȘI ARTA

In fața criptei.

*Mamă 'n fața criptei tale
Astăzi, ca 'n atâtea rânduri,
Intristată făr' de seamă,
Eu te plâng, dusă pe gânduri.*

*Și privind în jur de mine,
La pustiul ce 'nconjoară
Cripta ta, și-a mea vieață,
Din ochi lacrimi se strecoară.*

*Mai întâi desprinsă una,
La pământ ea dă să pice,
Și pe rând mă 'nvață toate
Și te-aud parcă mi-ai zice:*

*Poți fi om, stejar ori floare...
Moartea nu te ocolește;
Iar' pe-acei ce-și pierd părinți,
Nimeni nu-i mai ocrotește.*

*Fie-ți fărâna ușoară,
Fi 'n veci binecuvântată,
Suflet nobil: dormi în pace,
Pân' la dreapta judecată.*

Gh. Răduțiu.

Din vremuri uitate

Când i s'a șoptit învățătorului Tăcutu, că cinstiții părinți, jurații comunei Cucurigu, edili aleși pe sprânceană, după gustul domnului solgăbirău, au hotărit, într'o ședință ținută în prag de miez de noapte și aproape cu lampa stânsă, să întindă școalei confessionale sășești un cadou de patru mii coroane, din banii comunei, s'a repezit la casa părintelui Căruntu, ca și când i-ar fi luat șura foc:

— „Ai auzit, părinte?”

— „Ce, fiule?”

— „Sași au mai stors din bugetul comunei un cadou de patru mii coroane...”

— „Când? Cum? Se poate?” Și părintele, om frământat de valurile neostoite alor cei șaptezecișidoi de ani, rămase în întristare, ca preotul de pe Câmpia Blajului în fața sfă-

rămăturilor Pietrii Libertății, aruncată în aer de dinamita dușmană.

— Da! Se poate! Ba, ce? S'a putut... Dar Românii noștri mă 'ntreabă: „unde-a fost părintele? Numai pe Sfinția Sa îl avem între oamenii Primăriei. Cum? Ne-a uitat și dumnealui? De ce nu le-au dat peste ghiare?”

— Da, părinte, așa zic oamenii. Și au toată dreptatea... Acum e târziu. Noi rămânem cu școala tot bordeiu și ei... ei ne scupă din palatul lor de peste drum.

Bătrânului preot îi tremura fuiorul bărbiei ca mănunchiul de colilie din pălăria unui flăcău. Mușcând din buze, murmură încruntat:

— „De câte ori m'a pedepsit Dumnezeu cu câte un morb, de atâtea ori au implântat și oamenii câte-un cuțit în inima mea”. Apoi

rezimându-și în piept capul greu de bogăția pletelor și-a gândurilor negre, oftă adânc: „Ce-i de făcut, nepoate?” Dascălul Tăcutu, ucenic proaspăt în ale dascăliei meșteșug și în ale vieții apucături, își dete părerea, înșepat și hotărit: „să ne deie și nouă aceeaș sumă, căci și noi plătim biruri și dăm flăcăi pentru armata țării. Și încă mai mulți decât ei”.

— „De câte ori n'am cerut, fiule, nu aceeaș recunoștință, nici să ni se măsoare cu aceeaș măsură, ci să fie numai pe jumătate cumpăna dreptății, dar tot de atâtea ori am fost respinși, ba chiar și huiduiți, ca niște cerșetori dela ușile sgârciților”, răspunse cu glas scăzut bătrânul preot.

— „Noi nu trebuie să încetăm lupta” — continuă vorba Tăcutu. „Voiu încerca, să scriu eu o cerere, pe care vom semna-o toți Românii, începând cu noi, părinte, și sfârșind cu Bolovănuț, căruia așa orb și surd cum e, se va găsi cineva să-i apese degetul pe cruce, semn, că și orbii cer o altă împărțeaală a dreptății. De această cerere ne vom prezenta, amândoi, părinte, înaintea celor cu răspundere. Le vom repeta rugărea noastră cu glas răspicat și apăsător, să simțească din vorbă, că ne-a ajuns cuțitul la os”.

— „Așa, să facem, fiule”, încheie părintele sfatul celor doi conducători ai unui norod neîndreptățit.

Tăcutu avu în acea noapte un somn ca 'ntr'un viespar. De multe ori a trebuit să se ridice din așternutu-i sărăcăcios, să aprindă lampa cu gaz apăsător și sticlă afumată, pentru a șterge câte-un cuvânt, care-i părea ne la locul lui, sau să adauge un altul, ce i-se părea mai potrivit în jalba, care avea să poarte semnăturile unui sat de oameni ahtiați după adevăr și dreptate.

Cererea conținea numai adevărul adevărat și cuvintele în cari era îmbrăcat acest adevăr, loveau în urechea ascultătorilor, ca un ciocan într'o tablă de fer.

Încă în aceeaș zi, cei nouăzeci de capi de familie, și-au pus numele sau degetul sub jalba scrisă și ticluită de dascălul Tăcutu.

Când cei doi sfetnici ai norodului românesc din Cucurigu s'au prezentat Primăriei

cu cererea lor, notarul, bănuindu-i conținutul o puse deoparte cu vorbele: „Se va pune în desbatere la ședința viitoare”. Mai mult n'a vrut să stea de vorbă cu trimișii Românilor. Ba învățătorul Tăcutu a fost chiar poftit să părăsească localul Primăriei, pentru că nu era consilier. Dar Tăcutu n'a fost chiar atât de tăcut, ca să poată răbda obrăsnicia. A răspuns prompt: „sunt cetățeanul acestei comune, deci Primăria e și a mea cât și a D-tale”.

După vreo două săptămâni de fierbere în sat, cererea Românilor a ajuns înaintea judecătii săsești.

Părintele Căruntu, singurul reprezentant român, în consiliul comunal, era cât pe-acum să lipsească, din cauza unui îndrăcît reumatism, care-și infipse ghiarele în șele, că-l făcu covrig de spate. Dar stăruințele dascălului Tăcutu îl sili să se lupte cu durerea și mai mult târându-se, decât mergând a luat parte la memorabila ședință.

Consilierii, cari până aci adormiau, când li-se citeau plângeri și cereri în limba română, acum, pregătiți de mai înainte, și-au ascuțit urechile și au cerut notarului traducerea cererii din doască în doască, pe limba lor, pentru a-i înțelege mai bine cuprinsul.

După citire și traducere, consilierii se înholbaseră la notarul, așteptând semnul de aprobare sau desaprobare. Notarul, roșu ca racul fiert, se răstii la bătrânul preot, care sta cârlig pe scaun:

— „Aici e mâna învățătorului, părinte... D-ta te lași purtat de nas de un copil... O să caut eu ac de cojocul lui...”

Consilierii, toți, în cor, afară de preotul român, l'au secondat: „hia, hia, hia... Nu dăm.. Nu votăm...”

În fața acestui refuz anticipat, părintelui i s'a coborât revolta în pumni:

— „Nu e mâna învățătorului, Domnule Notar, ci e durerea unui neam, care vrea și el să trăiască”

Apoi tremurând din tot trupul, fără să știe ce face, ridică pumnii spre notar: „să-ți îndrumezi oamenii, să ne voteze și nouă, cum au votat școlii voastre patru mii de coroane, că de nu...” Și grămada de os a

mâinii drepte se înalță peste capul notarului, ca un buzdugan în mână de voinic:

— „Că nice turn la biserică n'avem“, se înmuia glasul duhovnicului, căzut pe scaun.

Notarul, un vulpoi înre vulpoi, — prinse greșeala și rosti sentențios: „pentru biserică n'am dat și nu vom da nimănuî nici un ban. Deci se respinge cererea pentru și din acest motiv. Când veți zidi și voi alt local de școală, vă vom da, însă numai pe jumătate, adică două mii coroane“.

Corul mamelucilor aprobă: „ia, ia! Așa să hie, cum spune domn' nutarăș“.

Fericit inspirat „popa hel rumunesc“, ceru repede: „luați hotărîrea la protocol!“

Și vestitul conșiliu din Cucurigu luă la proces verbal următoarele: „...se aprobă din veniturile comunei suma de două mii coroane pe seama școalei confesionale românești din loc, când susținătorii ei vor ridica un alt local de școală, în locul celui de azi“.

Cu această hotărîre, toată lumea părea mulțumită. Părintele bucuros că a putut storce o fărâma de promisiune. Consilierii

sași și mai veseli, sperând că Românii nu vor pune nici odată mâna pe acei bani, pentru că nu vor fi în stare să ridice o altă clădire pentru școală.

Poate așa s'ar fi și întâmplat, spre bucuria consilierilor, dacă n'ar fi fost în sat învățătorul Tăcutu.

Acesta, când a dat cu ochii de părintele, după ce auzise de hotărîrea luată, din alte guri, a declarat solemn: „părinte, mai bine murim, decât să nu zidim altă școală!“

Bătrânul preot s'a speriat ca la o nenorocire: „Da', cu ce fiule? Chiar dacă ne-ar da cele două mii de coroane, de unde restul, fiule, de unde? Să nu nenorocim poporul, fiule... Să nu-l înglodăm în datorii...“

— „Pe ce ne legăm, părinte, că la primăvară, în locul școalei de azi vom ridica o alta nouă?!“

Părintele Căruntu oftă adânc, ca în fața unei noi greutăți, ce avea să i se pună pe umeri.

Dar istoria școalei din Cucurigu, abia acum începe.

Petrea Dascălul.

„Spre a îndeplini fapte mari trebuie să trăești ca și când n'ai avea să mori nici odată“.

VAUVENARGUES.

„Cea mai veritabilă dovadă că te-ai născut cu calități mari, este că te-ai născut fără invidie.“

LA ROCHEFOUCAULD.

„Suveranitatea națională aparține rațiunii luminate de toate luminile, animate de toate virtuțile ce se găsesc în națiune.“

DE SISMONDI.

„A ști tăcea este adesea culmea înțelepciunii“.

PINDAR.

„Marii oratori, asemenea vulturilor cari plutesc de-asupra norilor, stau în regiunea înaltă a principiilor“.

CORMENIN.

„Adevăratul obiect al filosofiei este identic cu al religiunii: adevărul, înțeles în cea mai înaltă a sa accepțiune: Dumnezeu este adevărul, singurul adevăr“.

HEGEL.

„O minciună este ca un gogoloș de zăpadă; cu cât e dusă mai departe cu atât se face mai mare“.

LUTHER.

„Onoarea regelui este și onoarea poporului. Adevărata lor onoare și adevăratul lor interes merg împreună“.

JUNIUS.

„Ce dulce este moartea când pentru țară mori!“

HORAȚIU.

„Cel mai frumos și mai însemnat dar al lui Dumnezeu este muzica căci alungă multe ispite și gânduri rele“.

LUTHER.

Învățământ - Educație

Individualitate și individualizare

de Dr. Nic. Balca.

1. Sensul noțiunii individualitate.

Felul de a fi al copilului de educat este un fapt, de care educatorul trebuie neap ră să țină seamă. Cerința pedagogică, care pre-tinde acest lucru, a fost recunoscută deja de un Salzman și de un Rousseau. Dar niciodată imperativul cunoașterii realității psiho-fizice a copilului n'a fost mai mult accentuat ca în pedagogia contemporană. Plecându-se dela adevărul că măsurile pe-dagogice și tot lucrul educativ trebuie să țină cont de realitatea psiho-fizică dată, problema individualității a devenit centrul pedagogiei contemporane. De aceea — bazându-ne pe literatura psihologică germană, care ne stă la dispoziție — vom căuta să determinăm sensul noțiunii „individualitate”.

Eu mă simt și mă retrăesc ca punct cen-tral al lumii. Chiar dacă mă măsoar cu alți semeni ai mei și găsesc că mă aseamăn cu aceștia, eu mă simt totuși, că sunt o ființă aparte. Eu mărginesc din infinita multiplici-tate a lumii obiectelor, aceea a-mi aparține mie și mă înțeleg pe mine ca fiind o unitate indestructibilă: ca o individualitate¹⁾. La fiecare individ observăm o mulțime de ca-ractere ființiale, cari constituiesc ființa indi-vidului respectiv. Deci prin individ înțelegem unitatea caracterelor ființiale ale unui ins. Dar ființa omenească e mai mult decât suma acestor caractere²⁾. Chiar expresia „individ” ne arată, că aici e vorba de ceva ce nu

poate fi împărțit, deși privit din exterior acest ceva, ne apare ca un mixtum compo-situm. Totuși o examinare mai atentă ne face repede să înțelegem, că proprietățile diferite ale individului nu stau una lângă alta fără nici o legătură, ci ele formează o *uni-tate în multiplicitate*. Lângă momentul uni-tății mai putem observa și un alt moment, pe care l-am putea numi momentul totali-tății. În diferitele acțiuni și atitudini ale in-dividului observăm că aceasta activează tot-deauna cu ființa lui întreagă. Gândirea, simțirea și voința individului răsar din același obârșie comună, care formează temeiul su-fletului. Afară de aceste momente, pe cari le-am numit unitate și totalitate, mai observăm la individ și un ansamblu fileologic al dife-ritelor aptitudinilor¹⁾.

Așadar caracterele cari constituiesc noțiunea de individ sunt următoarele:

1. Multiplicitatea personală a caracterelor constitutive ale individului,
2. reducerea acestei multiplicități la o uni-tate personală,
3. totalitate în stare de activitate,
4. năzuința acestei activități în interesul păstrării caracterului personalității.²⁾

Fiecare individ are o personalitate, pen-trucă fiecare individ este constituit din o unitate a caracterelor existențiale. Natural, noi trebuie să facem deosebire între o indi-

¹⁾ Ceia ce înseamnă că aceste aptitudini tind să susțină integral.

²⁾ Vezi Johnas Kohn, Geist der Erziehung, Berlin 1919, p. 176.

¹⁾ O unitate în multiciplitate.

²⁾ Dela filosoful Aristotel se știe că suma părților nu constituie întregul.

vidualitate în sens singular și între o individualitate în sens colectiv. Copilul are o individualitate în sens personal, dar el e în același timp și membrul unei comunități, care are caracteristicile ei particulare. De exemplu copilul născut la oraș are cu totul alt fel de a fi decât copilul născut la țară. Știința psihologică care se ocupă cu cercetarea caracterelor cari constituiesc individualitatea însului, se numește psihologie individuală, iar aceea care are în vedere caracterele societății ca individualitate se numește psihologie socială sau psihologia maselor.

Și pentruca să înțelegem și mai bine noțiunea de individualitate, va trebui să deosebim această noțiune de noțiunea „personalitate”. Noțiunea de individualitate aparține avansului științelor naturale și anume biologiei. Când zicem individ, voim să arătăm cu aceasta o realitate pur obiectivă, adică o ființă care se deosebește de o altă ființă sau existență definitivă. Și fiindcă în științele naturale noțiunea de valoare n'are nici un sens, nici individului nu i-se poate atribui nici o valoare și nici un sens. Personalitatea din contră este o noțiune care aparține științelor idealului și ca atare ea este *unirea caracterelor cari constituiesc individul într'un întreg sub imperiul valorilor veșnice*. Rousseau a căzut în greșala de a considera individualitatea drept personalitate întrucât el a susținut că dela natură omul este bun. Și această eroare a trebuit să fie rectificată de Kant, după care „dela natură” nu e nici bun nici rău, el nu e o ființă morală, ci devine așa ceva numai dacă rațiunea lui se ridică până la noțiunea de datorie și lege. Fiecare om are o individualitate, dar nu fiecare om e o personalitate. Fiecare om trăește ca o individualitate, dar numai acela care este personalitate, trăește cu sens¹⁾. Personalitate are numai acela care trăește sub imperiul valorilor. Noi vorbim de personalitate religioasă, morală sau artistică și înțelegem prin aceasta un om care trăește adânc aceste valori.

1) „Cine nu mai trăește, trăește fără sens” zice filosoful Rieckert. Die Philosophie des Lebens, Tübingen 1922.

Totasesemenea mai trebuie să deosebim noțiunea individ de noțiunea caracter. Sub noțiunea caracter noi înțelegem o personalitate cu o voință tenace și care activează în orice împrejurări după principii constante. Caracter înseamnă ceva săpat adânc, întipărirea personalității, ca o persoană care-și rămâne în orice împrejurare credincioasă sie-și și principiilor ei. În acest sens caracterul nu poate fi bun sau rău. Noi dăm aici caracterului numai un sens psihologic și înțelegerea prin această expresie numai constanța și stabilitatea de a activa mereu după aceleași principii.

Pentru a putea descrie mai bine multiplicitatea caracterelor cari constituiesc individul dăm schema următoare:

a) *Caractere statice, dispoziții.*

1. Fizice: apariția corporală, sexualitate, sănătate și sensibilitate.

2. Psihice: gradul de aptitudini, tipul de reprezentare, conținutul conștiinței în stare latentă.

3. Psiho-fizice: starea statică a substanței psiho-fizice: creier, nervi, organe sensoriale.

b) *Caractere dinamice, funcțiuni.*

1. Fizice: îndemănare motrică, prestațiile ritmice și gimnastice.

2. Psihice: trăirea valorilor, actele intelectuale, emotive și voluntare.

3. Psiho-fizice: modul de a lucra spiritual și corporal.

Mai departe noi mai putem deosebi: calități singulare, adică calități cari constau numai pentru sine, cum ar fi de exemplu posesia unei anumite reprezentări, și proprietăți colective, cari își au originea în viață și comunitate și cari ne arată că întregul e mai mult decât suma părților lui.

După originea acestor proprietăți noi deosebim:

1. Proprietăți moștenite și¹⁾ proprietăți câștigate.

1) Literatură: A. Adler, Praxis und Theorie der Individual psychologie, München 1921. W. Dilthey, Beiträge zum der Individualität, Berlin 1896. A. Fischer, Gesichtsmkte und Methoden der psychologischen Analyse der Schulerindividualitäten, Päd. Archiv, 1914. G. Kerschensteiner, Charaletterbegriff und Charaletterziehung, Leipzig 1929. W. Peters, Vererbung und Persönlichkeit, Jena 1924. E. Spranger, Lebensformen, Leipzig 1921. W. Stern, Differentielle Psychologie, Leipzig 1921.

Proprietățile moștenite pot fi apariții corporale și predispoziții spirituale. Iar proprietățile câștigate se datoresc mediului în care trăește copilul și educației.

2. Scurtă privire asupra problemelor cari privesc cercetarea individualității.

În rândurile cari urmează, nu intenționăm să expunem pe larg metodele de cercetare ale individualității, ci voim numai să introducem pe cititor în diferitele direcții psihologice contemporane, în cece privește cercetarea individualității. Din datele cari ne stau la îndemână putem forma următoarea schemă:

1. Metode antropologice sau metode medicale. În acest capitol putem îngloba toate datele pe cari ni le poate furniza doctorul școlii¹⁾.

a) Antropometrie: Măsurarea craniului și deosebirea de proporționalitate. Măsurarea mărimii corpului și a greutateii acestuia. Stabilirea mărimii corpului e o problemă nespuse de importantă pentru igiena atitudinii corporale. Banca în care șade elevul, trebuie deci să fie în așa fel construită, încât să corespundă dezvoltării corporale a acestuia. Deasemenea cunoașterea greutateii corpului unui elev ne dă posibilitatea să constatăm progresul făcut de acesta în cece privește dezvoltarea lui fizică. Aceste măsurări să fie făcute la fiecare jumătate de an, iar rezultatele obținute să fie însemnate în fișe. Datele acestea pot fi de mare însemnătate pedagogică, întrucât cu ajutorul lor putem cunoaște deosebirile dintre diferitele generații de copii, influențele deosebirilor sociale, constatarea diferitelor perioade de dezvoltare și de schimbări fizice;

b) Constatarea agerimii sensoriale: agerimea simțului vederii, al auzului și al pipăitului;

c) Examinarea funcționării organelor vorbirii;

d) Examinarea aptitudinilor motorice: tremuraturul, coordonarea mișcărilor la scris, la desernat, la lucru de mână și la gimnastică;

e) Influența muncii intelectuale: cercetarea gradului de oboseală;

f) Cercetarea eredității: orientarea învățătorilor în cece privește familia elevului — cercetarea structurii fizice și sufletești a tatălui și a mamei elevului — și a mediului în care s'a născut și a crescut copilul;

g) Observații patologice.

2. Probleme psihologice.

Cunoașterea realității psiho-fizice a copilului de educat, presupune că învățătorul posedă cunoștințe suficiente de psihologie pedagogică. Învățătorul trebuie să știe, să mânuiască atât metodele de cercetare ale psihologiei așa zisă „naturală”, cât și pe acelea ale psihologiei spirituale. Din mulțimea de probleme, cari trebuie să le rezolve cercetarea psihologului, noi amintim pe cele mai importante:

a) Cunoașterea activității spiritului. Și aici înțelegem cunoașterea lumii reprezentărilor pe care o are elevul, pentru că sunt reprezentări cari condiționează progresul în învățământ, iar altele cari îl împiedică;

b) Cunoașterea funcțiilor elementare sufletești: felul de intuiție, tipul de reprezentare, predispozițiile *eidetice*¹⁾, tipul de gândire, atenția, sentimentul și viața volitivă;

c) Cercetarea funcțiilor psihologice mai complexe: interesul, felul de lucru, *trăirea valorilor*;

d) Cunoașterea predispozițiilor speciale în domeniul intelectual, emoțional și volițional;

e) Cunoașterea evoluției spirituale a copilului;

f) Apariții patologice ale vieții sufletești a copilului;

g) *Înțelegerea psihicului copilului din punctul de vedere al psihologiei structurii*, forma de viață a copilului, trăirea valorilor.

Aliniatul acesta dela litera g) este de o importanță nespuse de mare, nu în cece privește cercetarea individualității, ci în cece privește *cercetarea personalității*.

(Va urma).

¹⁾ Termenul acesta îl găsim la psihologul Jaensch, care a găsit la copii așa zisele așezăminte „imagini intuitive subiective” adică imagini vizuale, cari se aseamănă unele cu imaginile psihologice, iar altele cu reprezentările, dar cari sunt văzute reale.

¹⁾ Natural unele probleme pot fi cercetate și de învățător.

Pedagogie

„Școala activă” și morală ei

— Observațiuni asupra cărții d-lui I. C. Petrescu —

Mizeria, fiară cumplită, a pus stăpânire pe noi și în subjugarea ei nemiloasă se sting pornirile bune și avânturile ideale. Și printr'un paradox tragic, cu cât sărăcia este mai copleșitoare, cu atât crește în inimi lăcomia; setea înfrigurată a plăcerilor sğuduie trupul bolnav al milioanei de flămânzi și privirea lor spre strălucirea rece a aurului are fixitatea halucinației, a nebuniei.

Și tot acest vârtej al păcatului se prăvălește în neștire pe povârnișurile iadului, învăluit în beznă... fără luminișuri. Simțim că ne tremură pământul sub picioare, trosnește în încheeturi toată așezarea noastră socială. Se destramă vechile întocmiri, piere înțelepciunea bătrânilor și puterea ocrotitoare a tradițiilor; dispăre avântul idealismului tineresc, se sfarmă barierele respectului de autoritate. Viața economică — la rândul ei — se învalue tot mai iremediabil în criza fără precedent și fără soluție.

Suntem, fără indoială la o răspântie a istoriei, la o răsturnare de lumi. Intunerecul, păcatul seceră biruințe criminale; puterea lui distructivă are astăzi puternice inițiative în prototipii ucigătorului de frate Cain. Căci ce poate fi mai mult un Constantinescu, care și-a făcut studiile în labirintul unei școale unde se propunea numai tehnica și arta comerțului, negliijindu-se în întregime cultul religiei și credinței în Dumnezeu... Fapta lui Constantinescu, să nu ne mire prea mult, deoarece ea a fost în mare parte produsul pe care l-a scos la iveală o instituție, unde Dumnezeu nu și-a putut găsi un colțșor de straje. Iată deci, unde ne duce toată pedagogia modernă, tot magazinul de cunoștințe seci, lângă cari credința și iubirea de Dumnezeu nu este alăturată.

Nu demult am avut ocazia să citesc într'un cotidian și cred că și Dvoastre ați subliniat această caracteristică a veacului nostru: Cu prilejul inaugurării anului școlar la o

universitate, decanul facultății, care nu era altul decât un pretins filozof și pedagog, în discursul său, pe lângă multe altele a ținut să însufle în sufletul studenților cari își făceau apariția de prima dată între zidurile reci ale cetății universitare, cam următoarele cuvinte:

„Studenți, când ați trecut pragul acestei universități, nu mă îndoesc că fiecare ați lăsat jos la scări pe Dumnezeu. Pentru că să se știe, el nu-și găsește ocrotire între zidurile acestei Cetăți universitare, unde se începe „o lume nouă”. Și ca să vă documentez că nu există Dumnezeu, uite am să-l scuip cu tot disprețul. (Și profesorul lipi pe tavanul sălii de învățământ un mormoloc de scuipit și după ce așteptă câteva momente, privește spre tinerii studenți, cari au rămas incremeniți în fața acestui gest de pângărire, și-i întrebă): Ei ce ziceți? Mai credeți că există Dumnezeu? Dacă ar exista, m'ar fi trăsniț în momentul când l-am scuipit”.

Cred că acest caz, e suficient, pentru a ne convinge de Evanghelia, care se propagă în veacul de acum. Iată deci pe ce principii pe ce concepțiuni se bazează toate cuvintele pedagogiei moderne, fiindcă fiecare își ia de izvor aceste concepțiuni, pe cari anumiți filozofi, caută să le propage în congrese și prin alte mijloace, țintind spre ajungerea unui scop.

Iată cu ce fel de generație se reîmprospătează acest neam, care se găsește în perioada de prefacere. Universitățile nu mai sunt altarele credinței noastre de ieri, la cari și-au adăpat sufletul aceia cari au devenit pionii și străjerii dăinuirii noastre ca, lege, credință și iubire, față de evanghelia Mântuitorului.

Să presupunem — prin absurd — că morală creștină n'ar fi bazată pe adevăr, ci cele douăzeci de morale diferite, ticluite de filozofi ar avea toată dreptatea. Noi, învățătorii, tot pe cea dintâi, trebuie s'o culti-

văm și încălzim, căci aceasta, fiind de origine divină, permite disciplina morală, necesară în viață atât individului, cât și societății. Morala lui Cristos, pe lângă că nu împiedecă dezvoltarea individului și a societății, fiind bazată pe iubire, produce fericirea!

Lucrarea Dlui I. C. Petrescu, în afară de excepțiunile dezvoltate în cadrul celor de mai sus este o carte bună în *ceiace privește principiile „Școlii Active“*. Aceste principii, aplicate în așa fel ca să coincidă cu morala creștină, pot fi considerate, ca un pas înainte în pedagogia românească.

În cadrul acestor lumini, vom înțelege și mai bine care trebuie să fie rostul școlii primare în educație și care este rolul învățătorului. Privind învățământul tot mai mult prin prisma acestor principii, iar pe învățător în rolul de maestru priceput și atașat misiunii sfinte ce i s'a încredințat, stimulând neîncetat legătura între divinitate, va trebui să luptăm cu eroism, pentru împlinirea acestui ideal.

Când fiecare din noi va fi un erou în cercul său de activitate, când fiecare dintre elevii săi, sau măcar marea lor majoritate, se vor resimiți de acest eroism, vom putea spune că într'adevăr școala primară și-a ajuns scopul, și-a împlinit menirea, iar învățătorul este cu adevărat apostolul de care neamul nostru are trebuință, în aceste zile de grea cumpănă!

Cu toții cunoaștem nestatornicia ființei omenești. Cuvintele lui Eminescu, în poezia *Mortua est*: sunt așa de frumoase și adevărate:

„Urechea te minte . . . , ochiul te 'nșeală,
„Ceiace un secol ne zice, ceialaltă o deszic.

Istoria științelor omenești e în mare parte istoria avânturilor intelectuale. Aceasta e adevărat, mai ales, despre filozofie, unde sistem scoate pe sistem din uz și modă. În mare parte acelaș lucru îl putem afirma și despre celelalte științe — istorice și exacte — unde multe lucruri se reazimă numai pe teorii.

Au științele omenești și adevăruri adevărate, dovedite, dar rezultatele științelor se cuceresc cu multă jertfă de încordare și rălăcări. Dacă ar fi să ne aranjem și să ne conducem viața după îndrumările filozofiei, științelor naturale, sociologice, economice ori politice, produse ale minusculilor străluciri omenești, am rămânea complecți neorientați și n'am mai ști ce să credem, ce să facem și pe ce drum, anume, să ne purtăm pașii . . . Ce unul zice, alții o deszic! Un haos de teorii și neputincioase schinteeri omenești.

Îndrumarea sufletelor, mai ales îndrumarea omului spre țința supremă a vieții se face nu după păreri și teorii, ci după principii ferme și statornice, după adevăruri tari și neclintite, cari au stat dârze în vâltoarea tuturor vânturilor, cari au bătut în cursul celor 2 milenii. Acestea sunt adevărurile religioase, cari sunt izvorâte din concepțiile celei mai superioare filozofii creiată de Dumnezeu, în Universitatea ceriurilor.

Încă de când există această filozofie a puterii Divine, religia lui Hristos, propovăduită de El, în fața neamurilor, nu s'a pomenit, ca un principiu de morală, sau de dogmă să se fi dovedit fals sau stricăcios, pentru individ și societate.

Tocmai fiindcă aceste adevăruri nu au fost niciodată clintite și sdruncinate din temeliiile lor, ni-se impun și nouă călătorii de suflete, ca să le asimilăm în marea operă de refacere morală, pe care o desfășurăm acolo în viața satelor noastre.

Trebuie să știm, odată pentru totdeauna, că un om prețuește atâta cât prețuește valoarea lui morală, care îl conduce.

Aceasta să neffie îndreptar nouă învățătorilor și în lupta grea pe care o ducem cu întunerecul, să avem pururea înainte axioma: „*Nimic fără Dumnezeu*“.

Nic. Nicoară-Dobârceanu,
învățător.

La ce servește educația ?

În concepția școlii vechi, educația era considerată ca o lungă ucenicie a vieții adulte. Un proverb de proveniență chineză spunea : „Rădăcinile învățaturii sunt amare, însă roadele dulci”. Cu alte cuvinte copilul trebuia să învețe prin orice mijloace s'ar fi uzat : bătaie, constrângere, impunere, etc. Acest procedeu durează și azi în școlile în cari nu se ține seamă de viața psihologică, fiziologică și biologică a copilului.

Cercetările au documentat, că copilul nu este un omuleț ce nu are facultățile intelectuale destul de dezvoltate, ci este și din punct de vedere fizic un copil, cu gândirea, aspirațiile și necesitățile lui aparte.

S'a mers cu greșeala atât de departe încât s'a suprimat alimentația cu lapte, dându-i-se carne, supă și vin, adică tot ceea ce mănâncă adultul, însă în porție redusă. Urmarea a fost că copilul a căpătat rahitism.

Tot la fel s'a procedat și cu cunoștințele intelectuale... neștiindu-se că facultățile intelectuale se formează prin exercițiu, se aștepta ca aptitudinile să pice din neant, anemiindu-se spiritul copilului cu prea multe cunoștințe ce nu corespundeau interesului lui. Astfel se poate cita cazul lui Stuart Mill, care la 10 ani știa câteva limbi europene și alte filozofii, așa de bine a fost îndopat. Urmarea a fost — fructe nematurizate — căci la 30 de ani a devenit un plictisit ce nu mai era capabil de nici un efort, întrebându-se la ce i-a folosit atâta sârguință. Care este scopul educației ? A fost subiectul de dezbateri a multor pedagogi și psihologi moderni. A trebuit să se revină la cartea „Emil”, care este cea mai bună „Evanghelie” în ceea ce privește sugestiile pedagogice. „Eu voi învăța pe copil arta de a trăi” — zice Rousseau. Un adânc adevăr s'a răsfrânt din acest paradox.

Azi când cerințele societății sunt așa de diferite se întreabă educatorii : Să-l pregătim pe copil pentru viața adultă ? Dar dacă moartea l' răpește înainte de maturitate ? Chiar dacă-l pregătim conform cerințelor timpului, n'am făcut nimic, deoarece, ce se potrivește azi, mâine nu mai are valoare. Idealurile se schimbă... Dar care este cel mai potrivit ideal ? Să-l facem pe copil iubitor de bani, să strângă ca un avar ? Să-l facem patriot ori cosmopolit ? Răspunsul îl găsim tot la Rousseau : „Vreau să-l învăț, să trăiască în așa fel, ca oricând l-ar răpi moartea, să fie împăcat, că a trăit fericit”.

Din aceste deducții a reeșit că educația nu servește numai la formarea omului în viitor, ci mai mult la formarea omului prezent.

Viața prezentă a copilului are cerințele ei individuale și respectându-le îl vom așeza în condiții să și le satisfacă.

Educația va intensifica viața actuală a copilului atât în vederea satisfacției psihice, cât și în crearea funcțiunilor fizice.

Scopul educației va fi ajuns dacă va da copilului posibilitatea să-și satisfacă nevoile funcționale. Natura este cea care formează, iar educatorul va fi numai un agent auxiliar ce se va desbăra de haina rutinei și va adopta pe cea a entuziasmului. Nici un moment din viața copilului nu se va sacrifica în vederea unui viitor nesigur.

Maria Sava,
inv.-cond. — Jina.

Bibliografie :

Claparède : „Educația funcțională” ; Rousseau : „Emil, vol. I—II” ; Demey : „Școala și copilul” ; I. C. Petrescu : „Școala activă” ; Kirckatric : „Bazele studiului copilului” ; Găvănescu : „Istoria pedagogiei”.

VIATA CULTURALA SI NATIONALA A SATULUI

„Din carnetul meu”

A spune adevărul este o datorie, a fi sincer, o virtute; totuși astăzi, grație unei subrede și vițioase alcătuirii sociale și unei evidente necesități, ce o reclamă interesele personale, a nu spune adevărul este o datorie și a nu fi sincer o încurajare.

Adevăr și minciună sunt o obligație și sinceritate și nesinceritate sunt luate drept una și aceiaș virtute. Și dacă te întrebi ce rost au aceste două sensuri diametral opuse ale uneia și aceleiași idei, găsești rostul în interesul ce ți-l reclamă afacerile.

Pășești la lupta pentru existență, din cărți ai învățat că adevărul și dreptatea să-ți fie mijlocul de conducere; în convingerea acestei maxime ai crescut, te-ai însuflețit dela un așa sfat, te-ai entuziasmat la culme și ți-ai făurit un plan de activitate în care adevărul, dreptatea și cinstea să-ți fie tovarăși nedespărțiți. Dar ce naivitate și ce amară înșelăciune! Prudență! ți-se strigă de un X, care în treacăt te observă și pe tine ce abia te-ai angajat în lupta în care acel X poate că și-a câștigat un loc mai fericit, prudență ți-se șoptește de Y, care poate are un pic de milă pentru tine, novicele în ale lumii valuri.

Cea mai mare durere este pentru un individ, chemat a juca un rol în lume, când vede amenințate idealurile cu care a pornit în luptă pentru un scop bun. Tu știi că omul de acțiune trebuie să înceapă lupta cu speranța de a învinge, dar stai și te întrebi acum: când la dreptate ți-se opune nedreptatea, la sinceritate, nesinceritatea, când la onoare ți-se răspunde cu bârfire și poftă de

tot felul, cu alte cuvinte, când la un ideal curat, nobil și sincer ți-se opune meschinăria, purul interes personal în această luptă ce pornești, în ce vei spera că vei învinge? Care este speranța ta? Și mai ales ce vei crede că este bine de făcut? Să fii om drept, onest, cuviincios și sincer, sau să minți, să calci în picioare onoarea și orice sentimente de înaltă moralitate numai spre a putea dura în această nenorocită luptă?

Știu, că omul se perfecționează cât se poate de încet din punct de vedere moral și că unirea lui cu adevărul moral nu se poate dovedi și explica numai decât prin evidența din lăuntru a adevărului, prin necesitatea sau sublimitatea sa, ci mai vârtos prin starea conștiinței și asta o știu tot din cărți, dar după fapte și după felul de a se manifesta al unora dintre indivizi, ghicesc că am de a face cu oameni în cale, cari nici măcar încet nu au soarta a se perfecționa moralicește și dacă am putea să le pătrundem și conștiința în însăși ființa sa, am ajunge la deplina convingere, că rostul multora fără conștiință este numai de a se hrăni din zdrobirea idealurilor celor sinceri și socotiți ca atare naivi, și mai ales de a transforma câți mai mulți indivizi în oameni răi. Și atunci, pentru cel ce a pornit sincer și curat în luptă, să zicem pentru ridicarea bisericii, sau a școlii spre exemplu, se pare că i-ar rămâne de ales din aceste două căi: sau să se asemene cu cei răi, sau să dispară, căci a continua mai departe, a lucra sincer și cinstit înseamnă a se desființa, deși vom vedea că mai este încă o cale. Dar vai de

cei ce prepară o astfel de situație prin care numai bine nu se aduce! Inșă, noi avem speranța și trebuie s'o avem, căci contrariu vom fi pierduți și chiar de aceia ni se recomandă cu insistență răbdarea.

În sânul unui popor, în mijlocul unei societăți totuși rămân puțini aleși scutiți de această molimă obștească și rămân conștiințe curate, spirite drepte, temându-se de rău, viețuind în lume și gata a primi adevărul. În masa orbită a unui popor, aceștia sunt elementele sănătoase. Dacă ele ar dispărea, dacă ele ar fi nimicite, prăpastia ar fi fatală; când nu mai sunt drepti în Sodoma, o mistue ploaia de pucioasă și de foc.

Omul trăește cu speranța, moare cu speranța; răbdarea ți-se recomandă și este o minunată doctorie contra disperării. Prin trânsa vei merge înainte, știind că adevărul și dreptatea nu vor fi mult timp opresate de cei cari nu le înțeleg.

Esti dator să lupți și vei lupta atât pentru isbândă, pe calea cuviincioasă în viață, cât mai ales vei lupta pentru a sfărîma acea morală echivocă ce planează azi în lume și care are darul de a pune pe gânduri pe cei tineri, harnici și idealști.

Reciu—Sibiu, Sept. 1936.

Pr. Cost. Hășcău.

La Crăciun

piesă de teatru pentru copii de școală, în 2 acte

de Maria Rădulescu-Sibiu, învățătoare.

P E R S O A N E L E:

Toader	} părinți	Irod	} Crai
Ana		Ozia-arhiereu	
Maria	} copii lor	Gașpar	} Crai
Ionică		Melhior	
O vecină		Baltazar	

Colindători.

(Scena reprezintă o odaie țărănească, având pereți frumos împodobiți cu prosoape naționale, icoană' iar sub icoană, candela. Lampa aprinsă. La geam, o masă cu două scaune. Un pat lângă un perete, cu velință și perini naționale. Lângă sobă, un scaunel. Geamul să fie în peretele din fața scenei, ca să se vadă colindătorii.

Când se trage cortina, fata lucrează, stând pe un scaun lângă masa dela fereastră. Mama, lucrează și ea, stând pe scaunelul de lângă sobă, iar copilul răfoește o carte cu colinde stând pe pat).

Fata. Da ce-o mai fi mamă cu tata de întârzie atâta la oraș, că doar au cântat și cocoșii și tot nu mai vine!

Mama. Poate că... drumul greu și inzepezit l-a împiedecat să meargă iute și,... apoi știi că și murgul din dreapta era beteag la un picior.

Copilul. Mamă, dar dacă tata n'o veni astă-seară, ca să ne aducă covrigi dela oraș, ce-o să dăm la colindători?

Mama. Zău..., că nici eu nu știu, că altă dată, aveam camera plină de multe bunătăți, dar acum cu sărăcia asta, le ducem cu toții, dorul! (În acest timp copilul cascade și se trânteste în pat, lăsând să-i cadă cartea).

Numai de nu l-ar fi apucat noaptea pe drumul de lângă luncă, căci am auzit că pe acolo, au ieșit lupii acum două zile, înaintea lui Ionel Smarandei.

Fata. Lasă mamă, că bun e Dumnezeu și l-om vedea în curând aici lângă noi, să facem mulțumiți sărbătorile împreună (cască și ea).

Mama. Mai lasă și tu lucrul și culcă-te, că de azi dimineată nu-ți mai stau mâinile și picioarele. Ba cu scuturatul prin casă, ba la tăiatul porcului, ba cu făcutul pâinii și al colăceilor și cu multe de ale casei, care nu se mai isprăvesc.

Fata. (zâmbind). Ce să-i faci! Așa se cade ca tot creștinul să se pregătească cu tragere de inimă, să prăsnuiască Nașterea Mântuitorului. (Copilul tresare din somn și întreabă mirat și somnoros, frecându-se la ochi).

Copilul. Mamă, nu e spre ziuă, să merg și eu să colind prin sat cu alți copii?

Mama. Nu maică. Tu ești prea mic ca să umbli noaptea. Te vei duce mâine dimineată pe ziuă, ca să vezi pe unde să mergi să nu aluneci să cazi, și să nu te rupă câinii, cum era să pați anul trecut. (Copilul se culcă iar și adoarme).

Fata. Numai somn nu e la Ionică. De știam că întârzie atâta, tata la oraș, îl culcam deabinelea.

Mama. Ia mai taci. Nu e rău să mai ațipim și noi o leacă. (După un timp oarecare, se aud sunete de clopoței. Fata tresare și se uită pe geam).

Fata (cu bucurie). Mamă, mamă, ești cu felinarul afară, că a venit tata, să vadă, să scoată caii dela sanie și să-i ducă în grajd, că amar mai viscolește!

Mama (închinându-se). Bine că i-a ajutat D-zeu să vină sănătos, că pe așa vreme, îi duceam grija. (Iese cu felinarul aprins afară. Fata mai privește afară și ațipește iar, reze-mând capul pe masă. Mama intră pe ușă, urmată de bărbat cu cojoc, cu căciula pe urechi și cu promoroacă pe mustăți, pe căciulă și pe haine).

Tatăl. (scuturându-și cismele la intrare, ținând într'o mână un șir de covrigi, iar în alta o legătură cu cumpărături). Pții! Da amarnică vreme! Deabia am putut să trec printre troenele de zăpadă, ce le-a așezat viscolul (pune covrigii în cui, iar legătura pe masă, dând cu ochii de fată). Dar tu nu te-ai culcat fata tatii?

Fata. Nu tată, că te-am esteptat pe dumeata și eram îngrijorate de întârzierea duminale și ne mai gândeam că n'o să avem ce da la colindători. (Tatăl arătând covrigii).

Tatăl. Uite că am adus destui covrigi să se bucure copiii și, apoi să mai scoată și mamă-ta ceva poame din cămară, că pentru mâine, am adus și bani mărunți. (Se aud strigate în depărtare).

Fata. Auziți, afară!... Colindătorii au și început dela capătul din sus al satului și în curând vor fi și aici.

Mama. Iată că încep să se reverse și zori-le odată cu colindătorii. (Spune fetei). Du-te și leagă câinele și descuie poarta, că eu mă duc să aduc poame. (Ies amândouă).

Tatăl (singur). Nu degeaba așteptăm sărbătorile cu atâta bucurie..., făcurăm noaptea zi (apoi scoală copilul). Ionică, Ionică... Ionică, scoală-te feciorul tatii, că e timpul să pleci la colindat. (Conduce copilul până la ușă, apoi intră mama cu un coș cu fructe și le pune pe masă, vine și fata și spune veselă).

Fata. A intrat o ceată în curte. (Se aud strigăte afară, apoi se ivesc copii mari la geam și cântă de trei ori „Bună dimineața

la Moș Ajun“. Sunt chemați a li se da câte un covrig, fructe și bani. Deabia plecă și alții mai mici strigă: „Bună dimineaaața la Moș Ajun“, tot de trei ori. Li se dă și lor).

Mama. Câtă bucurie la micuții ăștia Știe bunul D-zeu cum să rânduiască. Și... acum iar la treabă, disdedimează. (Stinge lampa). Tu, să te duci Toadere, să duci părintelui, cumpărăturile, că poate are nevoie de ele, apoi noi Mărio, să ne apucăm de cartaboși și sarmale. (În acest timp o femeie, bate în ușă și intră cu o legătură într'o mână, iar în mâna cealaltă are: pae, surcele și așchii și zice:)

Vecina. Bună dimineața (pune legătura pe masă).

Mama și fata. Bună dimineața.

Vecina. Dar... să urez întâi și apoi să stăm de vorbă. (Se așează jos la gura sobei, deschide ușa și cu puii în mâna dreaptă). Să stau jos, ca să stea pețitorii și găinile la clocit. (Și începe).

Bună ziua lui Ajun
Ba mai bună a lui Crăciun
Sosit într'un ceas bun,
Noroc și bucurie în casă.
Oi lănoase, mai lăptoase,
Cai incurători, boi trăgători.
Câte cue sunt pe casă
Atâția galbeni pe masă.
Câte cue pe hambar,
Atâția bani în buzunar.
Bogăte, sănătate,
Că-i mai bună decât toate. (Se poate folosi

și altă urare).

Vecina (se ridică). Să vă dea D-zeu noroc și spor la toate (pune mâna pe legătură și-o desface). Dar... vecină dragă, primește acestea dela mine! Să fie pentru sufletul celor morți! (Șterge o lacrimă). Să se bucure și ei așa cum ne bucurăm și noi. (Se golește conținutul: covrigi, mere, nuci, colăcei).

Mama, Bogdaproste vecină, să fie pentru sufletul celor morți.

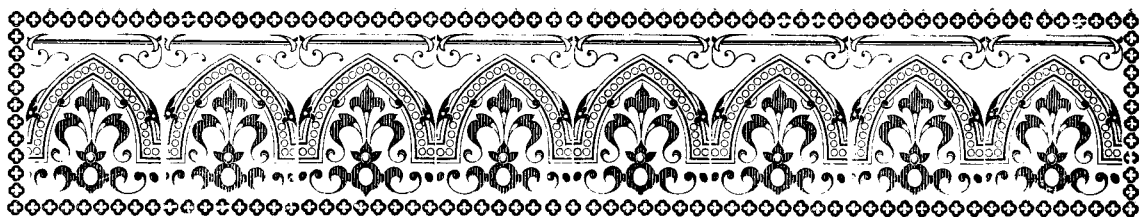
Vecina. S'auzim de bine. (Se îndreaptă spre ușă).

Mama și fata. Dea D-zeu bine (și o conduc).

Mama (se adresează fetei) Vezi de curăț strachina cea mare, pune vreo câteva vârgare, colăcei, mere și mai multe nuci și pe urmă dute și tu la vecină să ne facem și noi obiceiul creștinesc, dar vezi să nu uiți puii, pentru urarea dela ușa sobei, că eu mă duc să mai deretec prin odăi, c'o veni părintele cu icoana să ne vestească Nașterea Mântuitorului.

(Se lasă cortina). (Da urma).

Pagina elevilor normalişti

Poezia populară în poezia română modernă

Inceputurile influenţei poeziei populare române asupra poeziei culte se fixează pe la jumătatea secolului trecut. Pe la anul 1840 începuse o polemică între un grup de tineri intelectuali din Iaşi şi între Munteni, în frunte cu Eliade Rădulescu şi transilvăneni, în frunte cu Gh. Bariţiu. Polemica era purtată în termenii poeziei populare. Curentul dela 1840 reprezentat de Kogălniceanu, Negruzi, Russo şi Alexandri aducea o notă nouă în literatură prin întrebuintarea formelor populare în literatura cultă. Acest curent nu rămâne local ci pătrunde în toate provinciile româneşti.

Între cei, prin care curentul s'a impus au fost Haşdeu, Odobescu, Teodorescu, Alexandri cu întreaga şcoală a lui Tocilescu.

Unii au fost atât de mult vrăjiţi de forma poeziei populare încât în poeziile lor au imitat de aproape, stil, limbă, ritm şi rimă. N'avem decât să luăm poezia lui Alexandri „Doină” :

„Doină doiniţă,
De-aş avea o mândruliţă
Cu flori albe prin cosiţe”.

Din aceste versuri se poate vedea că Alexandri a căutat să imite în întregime poezia populară care l-a impresionat prin forma ei curgătoare, prin ritmul ei fermecător şi prin rima ei aproape uniformă.

Primele imitaţii în literatura cultă au fost imitaţii de formă. Aceasta n'o găsim numai la Alexandri, ci chiar şi la Eminescu. Şi el imită forma, ritmul şi rima poeziei populare, de ex. în poezia „De-aş avea” :

„De-aş avea o mândruliţă
Cu chip alb de porumbiţă”.

În poezia „Luceafărul” vedem un fond popular, la fel în poezia „Călin” o formă populară. Ceeace e interesant în poeziile lui Eminescu e că întrebuintează metrul popular care însă e ascuns în armonia poeziei împregnată cu ritmul sufletesc al poetului. Aceasta se vedeşte în toate poeziile lui, dar mai ales în „Ce te legeni codrule” şi „Glosa”.

La Coşbuc întreaga operă nu e altceva decât transpunerea directă a specificului etnic al ţăranului şi al satului ardelenesc în poezie. Această transpunere ne-o dovedeşte poezia „Nunta Zamferei”, care nu e altceva decât o antologie a obiceiurilor dela nunţi şi sărbători a poporului dela ţară.

Această influenţă o găsim şi la dl Goga, care-şi leagă inspiraţia de poezia populară. La fel dacă luăm poeziile lui N. Crainic, constatăm că ele sunt împletite cu motive de ale poeziei populare, la care se adaugă motivul creştinesc. În o parte din poeziile d-sale ne redă o atmosferă mistică. „Colindul” sau „Ţara de peste veac” ne vădesc acestea :

Spre ţara de peste veac
Nesfârşire fără leac
Vămile văzduhului
Săbiile Duhului.

Porunca de strajă
Sus pe sparte frunţi de zei
Şovăelnici paşii mei.

În ele se mai vedeşte şi desăvârşirea transpunerii sufleteşti, care nu e altceva decât o interiorizare a motivului popular.

Aceeaş influenţă o găsim şi la dl L. Blaga. În special ultimele versuri ale poeziei „Co-

linda", ne redă adevăratul suflet popular al colindelor :

Noaptea-i neagră, ceasu-i lung
Stă măicuță lângă prunc.
Să le fie de urit
Inger 'nalt s'a coborit
Și în noapte inadins
Degetul și l-a aprins.
Arde ingerul lui Dumnezeu
Ca o lumânare de său.

Bocetul și descântecul popular e cuprins în aceste câteva versuri pe lângă caracterele colindelor. Tot așa în „Lauda somnului” constatăm o profundă înrudire de structură sufletească cu bocetul popular.

Poezia „Lacrimile”, mult influențată de motive populare, ne arată pe primul om izgonit din cuibul fericirii, plecând mâhnit prin codrii și câmpii urmărit de ideea că și florile și norii îl hulesc și el nu poate nici măcar să plângă. Istovit, cade cu fața în pulbere, rugând pe Creator să-i ia vederea să nu mai vadă nimic din jur. Atunci Dumnezeu îi dă lacrimile. Această întâmplare poetul o consideră fatalitate, tocmai ca în poezia populară.

Uneori poetul Blaga întrebuițează și metrul popular, cum e de ex. în „Cumpăna apelor”.

Stă în codru fără slavă
Marea pasăre bolnavă.
Naltă stă sub cerul mic
Și n'o vindecă nimic.

Ceeace face ca aceste poezii să fie într'adevăr moderne pe lângă tot împrumutul lor popular este misticismul, simbolurile, extraordinarul relief verbal și antiteza în umbră și lumină a sufletului modern.

În general, fiecare poet modern a căutat să se adape din izvorul nesecat al poeziei populare. Motivele religioase și sentimentul naturii, care se găsesc în cele mai multe poezii moderne, de aci au plecat. Prin aceasta nu se înțelege că poezia modernă ar fi o imitație a poeziei populare, ci că ea se caracterizează printr'o împărtășire adâncă, autentică și spontană din acelaș izvor.

Iacob Constantin,

abs. al Școlii Normale „A. Șaguna”, Sibiu.

Informațiune

Inaugurarea bustului lui Gheorghe Lazăr în Avrig

Încadrată de impresionante manifestări sărbătorești, s'a făcut Duminecă, 18 Octomvrie 1936 inaugurarea bustului marelui lumina-tor Gh. Lazăr.

Spațiul restrâns al revistei nu ne permite a da proporțiile cuve-

nite descrierii acestui eveniment, dar ne-am propus să facem în colaborare cu cei ce au ostenit la ridicarea acestui bust, o amplă dare de seamă despre toți cari au dăruit bani și suflet întru realizarea mărețului plan.

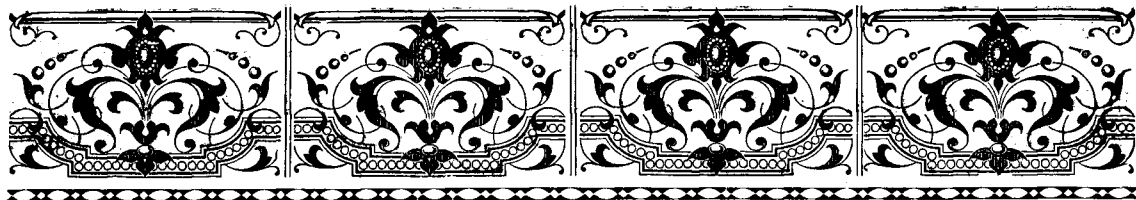
„Luceafărul”.

„Gândirea este un covor frumos strâns, conversația îl desfășură și îl arată la lumină”.
TEMISTOCLE.

„Cine vrea să fie domn peste alții, trebuie să știe mai întâi să servească cu credință”.
WYSS.

„Cei cari nu simt întunericul, nu vor căuta niciodată lumina”.
BUCKLE.

„După cât se spune, Demostene ar fi zis că începutul oricărei virtuți este consultarea și cugetarea, iar sfârșitul este constanța”.
MONTAIGNE.

Oameni și fapte

Impresii din excursia prin Moldova, Basarabia, Bucovina și Maramureș

(22. VI—7 VII 1936)

„Sunt o parte din ce face
am văzut”. *John Lubock.*

Deși s'ar părea că notele cari urmează, vor avea un caracter didactic, totuși țin foarte mult ca ele să fie cât mai libere și mai personale, ca să dea, — dacă se poate — o icoană credincioasă a acestei excursii; să o simtă aevea și acei cari din cine știe ce împrejurări, n'au avut norocul să o facă, iar cei cari au fost să poată retrăi clipele adevărate de bucurii, ce le-au simțit în timpul acelei excursii, cari sunt sigur, le vor rămânea multă vreme, în minte.

Nu voi face, deci, nici descrieri plictisitoare, nici monografiile savante ale locurilor prin cari am trecut, ci voi așeza frumușel pe onoratul cititor la fereastra vagonului sau pe coverta vagonului, în tramvai sau în trăsură, iar prin orașele și mănăstirile, pe cari am avut fericirea să le vedem îl voi lua de braț și-l voi face să se minuneze și înalte în fața vestigiilor trecutului, să calce cu sfială pe urmele vechilor voievozi-ctitori, — făuritori de țară și istorie — și să fie mândru că-i român.

Aceste impresii vor cuprinde uneori și note umoristice și distractive, ca și observații critice, ca să fie așa cum aș vrea ¹⁾ o oglindă fidelă a uneia din cele mai frumoase excursii ce se pot face în frumoasa noastră țară.

Și în fine voi retrăi, cu prilejul acestei descrieri, iarăși clipele acelea de înălțare sufletească și fioruri, pe cari le-am gustat cu

¹⁾ În ultimul timp aflu că excursia, fragmentată în 3 părți va fi scrisă după cum urmează: Partea I. Subsemnatul, jud. Neamț, dl revizor școlar I. Dragomir și partea ultimă dl N. Verzescu.

atâta nesațiu, și cari au avut darul să mă sgudue, înalte și furișeze într'o lume curată și măreață și să uit, pentru un timp nimicnițiile unei lumi mici, înguste.

În această legătură de idei, n'am să uit niciodată drumul dela M-rea Bistrița până la halta căii ferate, vreo 2 km. în tovărășia plăcută și instructivă a dlui Leon Mrejeriu, institutor și prefectul județului Neamț, care cu o amabilitate desăvârșită și fără a obosi a fost două zile, onoratul nostru călăuzitor și care ne-a vorbit cu atâta căldură și dragoste despre marii ctitori ai județului, iar despre lumea de azi pripită și superficială a avut accente amare...

Di Leon Mrejeriu a lăsat în sufletele noastre o impresie deosebită — icoana unui mare și rar om — pe care o vom păstra cu sfințenie până la sfârșitul vieții noastre și fiindcă în ziare citim că după o viață de muncă și de mari înfăptuiri și-a cerut drepturile la pensie, profităm de acest prilej ca să aducem aici cel mai simplu dar și cel mai cald omagiu, din partea unor drumeți necunoscuți cari i-au vizitat ținuturile Neamțului, pe cari ca un alt ctitor le-a îmbogățit și onorat.

Și astfel această excursie a mai avut darul de a ne împodobi sufletul cu tot felul de odoare de preț în așa fel, ca astăzi să-l simțim mai bogat, mai înalt, să ne simțim noi înșine mai mândrii de bogățiile neprețuite și netrecătoare ce le purtăm cu noi în tot locul, ca pe niște scumpe talismane.

Simțim astfel acelaș bucurie, ca și gospodarul înțelept, care cu oricâte jertfe, a căutat să-și facă din casa lui un mic templu, bogat împodobit, ca oricând ne vom retrage în el, să ne găsim prilejul de înălțare și trăire a unor clipe cari din nenorocire, n'au să mai revină niciodată.

Plecarea.

În dimineața zilei de Luni 22 Iunie se face plecarea din stația Sibiu, unde dl Revizor școlar conducătorul caravanei ne face o plăcută surpriză, când ne arată cele două vagoane „Pullman” pentru turiști, asupra cărora e bine să stăruim puțin, cu atât mai mult cu cât ele ne-au fost adevăratele căminuri în cele 16 zile de drumeție, pe cari le-am făcut în lungul ocoliiș al țării.

Un vagon este destinat pentru doamne și domnișoare, celalalt pentru domni. Ne ocupăm locurile. Suntem câte 4 într'un compartiment de 8 locuri, prin urmare destul de comози. Între timp au venit aproape toți. Ne-a adunat pe toți acelaș dor de ducă, tineri și bătrâni, d-șoare și doamne, ca să ducem faima Sibiului muzical al lui Dima, Timotei Popovici și N. Oancea, în largul țării. Și iată că din acest moment simțim nu numai greutatea acestei frumoase misiuni, dar și mândria că noi suntem cei aleși să o îndeplinim.

Mai sunt câteva minute pentru discuții, străngeri de mâini, cu urările obișnuite și caravana pleacă.

Aprovizionați cu țigări, ziare și cărți, ne retragem în compartimentele noastre.

Întâi o constatare care ne umple sufletele de mândrie; frumoasele vagoane în cari suntem instalați, sunt construite în țară, la Reșița. Iată prin urmare, că nu suntem chiar așa răi, cum ne place să ne lăudăm. Din contră suntem în stare de lucruri mari, dar ne lipsește inițiativa, perseverența și mai ales încrederea în forța și misiunea noastră...

Vagoanele sunt lungi, cu arcuiri duble, având 80 locuri fiecare pe canapele moi de piele. Fiecare compartiment este împodobit cu vederi din cele mai frumoase ținuturi ale țării. Iată ce bine este reprezentată țara, prin „icoanele” din căsuța noastră; I. Castelul Peleş, II. Mănăstirea Agapia, III. Balcicul și

IV. Cheile Bicazului, toate cu explicații largi în text și în trei limbi.

După ce ne-am instalat și aranjat, începem pe culoar ca să ne putem bucura din plin de frumusețile acestei senine zile de vară. Iată Tălmaciul sat înstărit săsesc și cu viitor. Aci este o fabrică de mătăasă, a doua din țară și o fabrică de cherestea. Trecând Oltul, călcăm pe plaiurile „țării Oltului”, „ducatul Făgărașului” lui Mirocea cel Bătrân.

De aici încolo peisagiul este de o încântătoare frumusețe. La dreapta, în fund, dantele munților Carpați, înalți, cu vârfuri goale și cu poale împădurite. La stânga Oltul unduiad molatic de mii de ani. Între Olt și munți câmpie mănoasă, iar în stânga dealuri, împetrișate din loc în loc cu sate albe de români „verzi”.

Dar trenul își vede încet de treabă. „Făgărașul”, așa i se zice trenului, este cam molatic din fire, merge încet, poate și din cauza noastră, apoi mai face și opriri dese, ca să mai „răsufle” probabil. Îmi vine cu acest prilej, în minte, cântecul aceluia faimos recrut din Aciliu, când a plecat la „cătane”:

„Când pleacă trenul din gară

Merge-o țară și stă iară

Că nu poate de povară”.

Dar poate că nu-l știți? Păcat, e o perlă și a textului și muzicii mai ales când e în regia prietenului meu Bogdan din Poiana.

În dispoziții plăcute, deci, trecem pe lângă Avrigul lui Gh. Lazăr, sat mare românesc, cu harnici locuitori, unde i se ridică curând — dar totuși destul de târziu — o statuă acestui mare cărturar român și vrednic deschizător de eră românească, într'un București străin. Este aci și un sanatoriu frumos — în palatul și parcul Brukental — o mică imitație după parcul din Schönbrunn, — care este astăzi sub „stăpânire” săsească, deși după cele ce-am cetit deunăzi, ar trebui să fie al statului român.

Mai citind un ziar, mai făcând glume, mai admirând priveliștele ce treceau prin fața noastră ne apropiem de Făgăraș, orașul lui Negru Vodă descălicatorul, cu o fabrică de explozibile și un parc natural frumos. Aproape însă de Făgăraș, par'că anume puse, erau

câteva straturi mari de ceapă (ca s'adeverească vorba cântecului: „Făgăraș foaie de ceapă“...)

Dela Arpaș se urcă niște lucrători zidari. Un prieten îi cunoaște și fiindcă unul dintre ei e cântăreț, îl chemăm să ne „tragă“ niște doine românești. Ne-a cântat câteva, care ne-a impresionat într'un mod deosebit. Avea o voce dulce de tenor epic curată ca cristalul. Pornit din inimă, pe o voce așa frumoasă, cântecul îți mergea drept la inimă și fără să vrei te transpunea. Și m'am gândit atunci, în trenul din Brașov, că e mare păcat că astfel de elemente cu talente neprețuite să moară necunoscute, pe câtă vreme altele mediocre să ne tortureze și facă de răs, numai fiindcă au avut noroc sau împrejurări mai favorabile. Am auzit că în alte țări astfel de elemente sunt căutate cu trudă și instruite, cari la rândul lor duc faima țării lor peste mări și țări, aducând la rândul-le servicii neprețuite. Iată acest cântăreț pe care l-am cunoscut întâmplător în drumul nostru, ar fi putut ajunge un maestru — nu în zidărie — ci maestru al cântecului românesc, care s'ar fi impus Bucureștiului întreg nu celor patru drumeți din trenul de Brașov.

Am întârziat cu aceste considerații ca să aduc aci prinusul meu de admirație față de bogățiile neprețuite ale poporului nostru, cari totuși se pierd din cauza nepriceperii și lipsei de suflet românesc a acelor cari ar putea îndrepta lucrurile.

Între timp au defilat înaintea ochilor noștri, Surul masiv mai întâiu și apoi Negoitul înalt, care nu s'a sculat încă, deși era ora nouă, ci ascuns după o perdea de nori albi, își făcea probabil, toaleta de dimineață.

Credincioasă, șoseaua națională asfaltată de suedezi ne ține tot timpul companie și regret că nu trece și prin satul meu să-mi cumpăr o bicicletă ca să mă plimb și să nu mai plătesc chitanțe c. f. r.-ului pentru carnet.

Ajungem în fine, la ora 12 în Brașov.

Deși aveam legătură imediată spre Ploești, un oarecare domn „șef“ de prin gară, care vorbea o limbă românească foarte aproximativă, pentru nu știu care motive ne-a garat vagoanele pe o linie moartă și astfel

am rămas 2 ore în gara Brașov. Am profitat de acest timp ca să vizităm orașul. Cu autobusele din gară — pentru că în Brașov nu sunt tramvae — plecăm pe o stradă lungă și dreaptă spre centru. Un prieten coleg, care și-a făcut studiile în Brașov ni-l descrie. Pe stânga, o clădire mare, sinistră, închisoarea centrală, sau cum i se zice acum ¹⁾ „Hotel Seletki“. În centru vedem „Sfatul“ și Biserica neagră un monument de artă gotică, de 600 ani. Intrăm apoi la „Luther“ unde colegul nostru M. face cinste pentru că a fost transferat la cerere. Vestea ne-a adus-o gazetele de astăzi. Brașovul este un oraș scump, dar un oraș de viitor. Aici e fabrica de avioane „I. A. R.“ pe care am vizitat-o cu o ocazie similară ²⁾, aici se va muta marea fabrică de vagoane „Astra“ din Arad.

La ora 2 plecăm spre Ploești. Am ocupat loc la fereastră, pentru că drumul dela Brașov la Ploești este de-o rară frumusețe și, deși l'am văzut de-atâtea ori și cu trenul și cu mașina, totuși vreau să-mi mai încălzesc sufletul la minunatele lui priveliști. Între timp ne-am angajat panta care ne va ridica până la Predeal. Trenul este tras de două locomotive cari muncesc de zor. Sub noi șoseaua națională asfaltată pe care vedem o circulație animată. Mașinile fug cu viteze mari. Intrăm apoi într'o regiune cu adevărat pitorească; jos râul se sbate printre stânci, lângă el panglica plumburie a șoselii, dincolo păduri pline până în vârf.

Trenul însuși fuge prin pădurea de brad pe partea dreaptă a șoselii. Pe lângă șosea restaurante, pensiuni, sanatorii...

Toți pasagerii sunt numai ochi la ferestrele vagoanelor. Deși sunt obosit — nedormit de două nopți — mă lupt cu somnul spre a putea savura până la urmă aceste încântătoare locuri. Oprim la Timiș. Apoi încă un asalt până la frumosul Predeal, pus așa de cochet, chiar pe culmea munților.

Deși suntem aproape în mijlocul verii la Predeal e o răcoare dulce. Vile drăguțe ascunse printre brazi ca și sanatorii moderne,

¹⁾ Era în Iunie. Astăzi Seletki este eliberat mi-se pare.

²⁾ Eșcursia corului „Astra“ din Boița.

se ivesc peste tot. Cu adevărat Predealul este stațiunea de munte, cea mai frumoasă a țării.

Dela Predeal începem să coborâm. Regiunea este par'că mai frumoasă. Din loc în loc, vile cochete puse cu mult gust sub geana pădurii de brad, la mijloc de poenițe, ori înșirate ca niște mărgelile albe dealungul șoselii fac ca farmecul regiunii să fie mai mare.

Suntem ca într'un film de cinematograf. Prahova nebunatică se aruncă din stâncă în stâncă și ne ține de urât. Defilează astfel prin fața noastră stațiuni cu renume; Azuga, Bușteni pe cari regretăm că nu le putem vizita. Poposim pentru câțva timp la Sinaia, reședința de vară a familiei noastre Regale și stațiunea de vară a elitei Bucureștene.

Voim să vedem și fotografiem locul unde a fost doborât marele om de stat I. G. Duca. Autoritățile din gară nu permit acest lucru fără o prealabilă autorizație. Plecăm. Regiunea are un aspect mai barbar; munții sunt înalți, golași și prăpăstioși și reușesc prin măreția lor să înfricoșeze, amenințe...

Cățărata chiar în vârful, crucea de pe vârful Caraimanului pare un simbol; „În acest semn vei învinge” par'c'ar spune.

Dela Ploești piesajul se schimbă; spre stânga dealuri, spre dreapta șes. Face impresie frumoasă asupra noastră, sondele pe vârful dealurilor dela Ceptura. Mai departe vile și livezile de pomi iau locul sondelor.

La Vintileanca, păstrăm un minut de tăcere, privind cimitirul din dreapta, al celor cari și-au găsit sfârșit în nenorocita catastrofă a „acarului Păun”.

Dealurile din stânga se văd acum mai pietroase, mai sărăcicioase. Sunt incinse cu un brâu de sate cari se numesc chiar Pietroasele.

Iată și Mizilul lui Caragiale. Aici vedem o pepenieră perfectă de viță de vie, a unui mare politician cumsecade, după cât ni se spune. Lângă ea un loc de câteva ha. cu grâu frumos ale aceluiaș. Iată prin urmare marea proprietate pe cari noi Ardelenii n'o cunoaștem.

Lângă Buzău în dreapta, ni se arată proprietățile dlui Ministru Angelescu, pe cari — din cauza înserării care s'a lăsat ca o cortină diafană peste scena lumii — nu le mai putem vedea. E și natural, e ora 9 seara; suntem de 15 ore pe drum. Simțim cum somnul — care până adineauri ne da târcoale — acum ne învinge pe câte unul. Adormim. După vreo trei ore — pe la 12 noaptea — sosesc crainici cari ne vestesc că Galații, prima țintă a călătoriei noastre e aproape.

Ne trezim cu greutate. Ne spălăm, aranjăm și privim prin ceața plumburie a nopții, luminile jucăușe ale orașului Galați.

Ion Albescu.

(Va urma).

„Când ești pe drum spre fapte mari, nu trebuie să te împiedeci de lucruri mărunte”.

HEBBEL.

„Nimeni nu s'a născut fără vicii și numai acela este mai bun care are mai puține”.

HORAȚIU.

„Soarta ajută pe cei cu voință, dar trădează pe cei îndărătnici”.

SENECA.

„Durere, tu faci pe om, om întreg!”

LAMARTINE.

„Oamenii adânc și serios cugetători au o situație grea față de public”.

GOETHE.

„Omenirea în întregime sa se arată ca o adunătură de ființe josnice, egoiste și superioare animalului numai prin aceea că egoismul lor este mai conștient. Dar în mijlocul acestei vulgarități uniforme, câteva coloane se înalță spre cer și mărturisesc o menire mai nobilă”.

RENAN.

„Sufletele mari rabdă în tăcere”.

SCHILLER.

Colindă pentru Sf. Ion

Pe câmpul cu florile

Domnului Doamne

Paște Ion oile

Domnului Doamne

De cu seară prin seară

Domnului Doamne (se repetă)

Miez de noapte grâne coapte

La ziori pe câmp cu flori

Dumnezeu pe-aci trecea

Și din grai așa grăia :

— „Ale cui is oile ?”

— „D’ale mele și-ale tale”

— „Dar dacă-i treaba de-așa

Tu pe mine să mă cinstești

La Ispas, c’un bruș de caș

’N primăvară, c’o mioară

In Sânzâieni cu’n miel frumos

Să fi Ioane sănătos

Ca un trandafir frumos.

Din colecția:

I. Albescu.

RECENSII

Orientarea profesională a anormalilor, de Dr. A. Roșca. Editura Institutului psihotehnic Cluj, 1936, pp. VI + 95, Lei 60.

Pe lângă Institutul de Psihologie al Universității din Cluj s’a creiat, abia de un an, un Institut psihotehnic, pus tot sub conducerea dlui prof. F. Ștefănescu-Goangă. Acest institut urmărește soluționarea practică a unei serii întregi de probleme, cum sunt: organizarea selecției profesionale, organizarea științifică a muncii, organizarea selecției profesionale, organizarea științifică a întreprinderilor, prevenirea accidentelor de muncă și reeducarea profesională a accidentaților. Dintre problemele cercetate, ceiace prezintă un interes mai mare vor apare în editura Institutului psihotehnic. Prima publicație din această serie e cea de față, care se datorește dlui A. R., asistent universitar și consilier de orientare profesională.

În această carte, pe baze de cercetări similare din străinătate, se stabilește care sunt profesiunile compatibile și incompatibile cu cele mai frecvente anormalități fizice,

fiziologice și psihice. De ex. se arată ce profesiune poate îmbrățișa un orb, epileptic, psihopat etc. și în același timp dela care profesiuni este exclus în mod absolut sau relativ. De sigur se are în vedere numai profesiunile cele mai frecvente dela noi, însă dela cele mai inferioare până la cele mai superioare. La sfârșitul cărții se dă un tablou general de 123 profesiuni cu indicațiile necesare, după care te poți orienta ușor și repede asupra profesiunilor compatibile sau incompatibile cu anumite anormalii fizice, fiziologice și psihice.

Prin acest studiu se vine în ajutorul indivizilor anormali, care doresc să-și caute o profesiune și indirect se dă o normă de orientare în alegerea profesiunilor, părinților pentru copii, învățătorilor pentru elevii lor. Importanța practică a cărții este incontestabilă pentru orice educator. Dascălul, care este asaltat de întrebările părinților în privința viitorului copilului, găsește indicații, care-l feresc să dea sfaturi la întâmplare.

L. Bologa.

Știri și informațiuni

Raportul

redactorului revistei „Luceafărul“ citit în adunarea generală ținută în ziua de 24 Maiu 1936 și a cărui publicare s'a hotărât atunci.

Dle Președinte,

Onorată Adunare generală,

Îndată, după unificarea asociațiilor învățărești provinciale în Asociația generală a Învățătorilor din România, secția județeană Sibiu a scris în programul ei un deziderat: editarea unei reviste profesionale, a unui organ de publicitate, a unei tribune, de pe înălțimea căreia să se spună și rostească crezul nostru, de unde să se difuzeze ideile noi, creatoare de alte drumuri; să se arele aspirațiile unei clase intelectuale în strânsă legătură sufletească cu poporul alcătuitor al țării, o catedră pe care să se întâlnească cuminența și experiența bătrânilor dascăli cu energia tinerească a celorce vor să le ia locul, din care să transpire frământările, preocupările școlii poporului și ale învățătorului ei.

Cu atâta stăruință și elan se cerea realizarea acestui deziderat, că s'a mers până la a se acuza oameni, că nu ar activa îndeajuns pe drumul acestei realizări. Luând în considerare faptul, că aproape jumătatea secțiilor județene din țară își aveau revistele lor, întârzierea județului Sibiu de ași avea tribuna lui dascălească a putut face pe cei neinițiați în mecanismul tipăririi unei reviste, să creadă în neputința conducătorilor de pe atunci, dar celor orientați asupra greutăților împreunate cu o astfel de încercare, lucrul li se părea atât de normal.

În sfârșit, după multe amânări, s'a găsit omul de inițiativă, și revista dorită a luat viață, a apărut ca o realizare mult așteptată.

Născută din hotărârea mai multor adunări generale, părea că și-a sorbit seva vieții din însuflețirea unor energii, cari aveau să-i asigure o viață rodnică și de lungă durată. Îmbrăcată într'o haină strălucitoare, înzestrată cu substanțiale articole, cu frumoase clișee draguțe, înarmată cu cartea de vizită a atâtor colaboratori distinși, apariția ei a surprins plăcut. Dovada acestei bune primiri e hotărârea adunării generale din 28 Mai 1934, care la unele observări, mai mult de ordin tehnic și administrativ, ale subsemnatului, a dat dreptate de cauză celor cari susțineau contrariul. O nouă probă că revista e în

asentimentul tuturor, deci binevenită și bine primită.

Revista, pe cum să știe, a apărut în modul următor. În 1934, Nrii 1, 2, 3 împreună, Nrii 4, 5, 6 asemenea, Nr. 7 singur, Nr. 8, 9 împreună, Nr. 10 singur.

În anul 1935, Nrii 1, 2, 3 împreună, Nrii 4, 5, 6 laolaltă, Nr. 7 singur și Nr. 9—10 împreună.

În 1936 Nrii 1, 2 împreună, Nr. 3, 4 asemenea, rămânând ca Nr. 5—6 să apară în Iunie c. Deci revista e în al 3-lea an al existenței. O viață scurtă, dar lungă în experiențe.

Cu două mari neajunsuri a avut de luptat „Luceafărul“: cu finanțele și cu lipsa de colaboratori. Din aceste motive a trebuit să vă treacă pragul caselor, nu neregulat, cum se obicinuește a se spune, ci în numeri triplii și duplii, așa cum în criza acută de azi și cum în vremea nepunctualităților de tot soiul, au fost silite să apară toate revistele periodice românești, chiar și cele cu o viață lungă și mari fonduri la spatele lor.

În urma măsurilor luate în timpul din urmă, chestia financiară — mulțămită Dlui director al revistei, — se apropie de bun sfârșit, ceea ce să poate constata din raportul domnului casier.

Rămâne deschisă a doua rană: lipsa colaboratorilor. Aceasta tristă situație e termometrul însuflețirii pentru preocupările noastre profesionale. Dă notă unei stări apatice, unei lănceziri, unei moleșeli, unei desinteresări față de sbuciumul ce freamătă în jurul nostru, față de noi înși-ne.

Învățătorii județului Sibiu au excelat în timpuri grele, de mari încercări. Pe pământul acestui județ au dascălit oameni, adevărați apostoli ai satului lor. Numele unora au trecut de hotarul strâmt al satului și al județului, făcându-se cunoscuți în cercuri largi. Să nu ne fi lăsat ei nimica din sufletul lor mare, generos, idealist? Un Pop-Retegănu, un Petri, un Victor Lazăr, un Romul Simu, un Dtru Lăpădat, un Iosif, ca să nu amintesc decât de cei cari mi-au căzut în peană și cari au fost adevărați luceferi în vremuri de grea cumpănă, să nu ne fi lăsat nici o poruncă de îndeplinit?

Urmele bătătorite de un Gh. Lazăr, Pop-Barcianu, un Visarion Romanu, un Șpan, un Coșbuc, un Barițiu și de alții și alții, într'atăta să se fi pierdut în praful drumurilor de azi, că nu le mai putem descoperi amprente?

Urmăriți pagina revistei „Oameni și fapte”, care ar fi trebuit să fie Pantheonul dascălilor merițoși ai județului Sibiu și veți descoperi cu ce zală putredă ne-am legat de o generație de muncă și jertfă.

Pe întinsul județului Sibiu strălucesc atâtea înfăptuiri de-ale învățătorilor în retragere sau trecuți în împărăția răsplății cerești, — de răsplata pământească nu s'au prea învrednicit, pe cum nu ne prea învrednicim nici noi cei de azi, — cari înfăptuiri așteaptă ca cel puțin să fie legate de numele lor. În acest județ mai sunt morminte de dascăli, lângă cari nu s'a oprit călătorul venit din urmă, să rupă un crâmpeiu din viața celui ce a tras brazda înainte. Preoțimea să pomenește la ieșirea cu sfintele daruri, noi învăluim trecutul în pânza neagră a uitării. Ne plângem, că ne înecă desconsiderarea tuturor ierarhiilor sociale, dar uităm, să spunem, că cine se nesocotește pe sine și pe ai săi, nu vrednicește stîmna altora.

În timpul din urmă a trebuit ca „Lucaefărul” să mai identifice, ici colea și câte un dușman. Nu închipuit, ci chiar declarat. Dacă apariția lor, — drept, foarte puțini la număr, — nu ne-a speriat și nici descurajat, dar ne-a durut mult. Ne-a durut pentru că la această revistă nu s'a lucrat pentru bani, ci din pur idealism, din dragoste față de tagma pe care am vrea-o ridicată, stimată și apreciată. De când și aceasta e de dușmănit la învățători? Căci cine s'a ocupat câtuși de puțin de propagarea ideilor pe calea tehnicii lui Gutenberg, a tiparului, știe cu câtă greutate să luptă dela prelucrarea manuscrisului până la expedierea revistei.

Și când te gândești că toate îndeplinite de una ori două persoane. Deci, apariția acestora în drumul revistei e mai mult un trist fenomen al zilelor de dezechilibrare pe care le trăim.

Din partea unor oameni ai școlii, apropiată de sufletul nostru, ne-am fi așteptat la un mai larg sprijin moral și material, decât ne-a dat. Neacordarea acestui ajutor în zilele începutului, poate a încurajat și pe alții în atitudinea lor ostilă revistei. Noi, cronicari fideli, încreștăm la răbojul vremii și acest neajuns, așa cum cu recunoștință avem să însemnăm un eventual ajutor ce va să vie din partea de unde așteptăm, amintind că

la zile grele tot e mai de folos un vecin bun din apropiere, decât un frate de departe.

Dar cu toate aceste obstacole, revista Lucaefărul a trăit, biruind greutățile începutului ea și-a deschis drum spre ținta ce și-a ales, s'a învrednicit de considerarea Asociației, revistelor periodice din țară, fiind invitată ca membră, e bine notată de oamenii chemați să judece scrisul românesc al zilelor noastre.

La acest succes ne-a ajutat mult iscusitele condeie ale unor domni profesori dela școala normală A. Șaguna din loc, ca dñii Bologa, A. Calculator, Maior, și promițându-ne con. cursul dñii profesori Dragoș, Balcă și alții, precum și unii distinși medici ai Sibiului și cooperatori. Asemenea ne-a fost de mult folos colaborarea câtorva colegi bătrâni și tineri pe cari îi cunoașteți din semnatura lor, precum și elevii clasei VII dela Școala normală din loc, pe cari i-am atras cu pagina lor, proprie.

Acestora și celorce au achitat fără cârtire abonamentul sau au avut un cuvânt de încurajare în munca grea și nerăsplătită ce am dus, „Lucaefărul” le mulțumeste sincer.

Fiind revista organul „Asociației învățătorilor din jud. Sibiu”, numai adunarea generală e chemată să decidă asupra ei. De aceea dați-mi voie să fac următoarele propuneri de viitor.

1. Revista să apară și pe mai departe, știut fiind, cu câtă greutate să înfiripă sau să clădește ceva și cât de ușoară e dărâmarea unui lucru făcut.

2. Adunarea generală să facă toți pașii pentru a readuce la sentimente mai bune pe cei nemulțumiți, știindu-se că numai unirea face puterea și că învățătorii nu-și pot permite luxul ambițiilor deșerte și că orice desprindere din blocul Asociației poate fi o trădare a intereselor noastre de mâine.

3. Adunarea generală va complectă comitetul de redacție după cum va crede de cuviință, pentru ca abonații să știe cui să se adreseze în orice chestiune. Fiecare cerc cultural să-și aibe reprezentantul său între colaboratorii revistei. Toți cei aleși vor lucra gratuit și vor răspunde de obligațiile luate. În acest mod, credem, că revista va ajunge să fie adevărata expresie a programului ce și-a propus.

Sibiu, la 23 Mai 1936.

Petre Olariu,
inv., redact. „Lucaefărului”.

Colaboratori:

I. Simionescu, Gh. Preda, Z. Sandu, Petre R. Petrescu, Lucian Bologa, Al. Dima, Gh. Maior, Dr. Nicolae D., P. N. Apolzan, I. Delu, I. Dragomir, I. Dopp, Mina Grădinaru, S. Florea, M. Faur, St. Pot-coavă, Pavel Popescu, I. Tatu, N. Bunescu, D. Tipuriță, D. Guranu, N. C. Verzescu, S. Dragoman, A. Calculator.

Comitetul de conducere al revistei:

I. N. Ciolan, Petru Olariu, Miron Bibu, Nicolae Martin, I. Tănase, S. Banciu, S. Dragoman, N. Hanzu.

Comitetul Asociației:

I. N. Ciolan, președinte; Petru Olariu, v.-președinte; Miron Bibu, secretar; Ioan Tănase, casier; Maria Petrescu, Nicolae Iordan, S. Dragoman, Nicolae Martin, Bogdan Ene.

Comisia cenzorilor:

N. Verzescu, Șt. Cornea, N. Boiceanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Abonamente:

Pentru învățători, preoți, notari, primari, studenți
și săteni pe timp de un an se plătește suma de Lei 150.—
Pentru comitetele școlare, primării, oficii paro-
hiale, bănci populare și cooperative pe un an „ 250.—
Abonamente de onoare pe un an . . . . . „ 500.—

Abonamentele se pot face în orice
timp al anului, trimițându-se fiecărui
nou abonat, revista pe anul întreg.

**Costul abonamentului se va trimite înainte la adresa:
Administrația revistei „LUCEAFĂRUL“, str. Gh. Lazăr 21, Sibiu.**

Numărul viitor apare în Noembrie 1936.

Sumarul:

Literatură — Artă.

Inchinare	„Luceafărul“
Sus și jos (poezie)	P. D.
În fața criptei (poezie)	Gh. Răduțiu
Din vremuri uitate	Petrea Dascălul

Învățământ — Educație.

Individualitate și individualizare	Dr. Nic. Balca
Școala activă și morală ei	Nic. Nicoară-Dobârceanu
La ce servește educația	Maria Sava—Jina

Viața culturală și națională a satului.

Din carnetul meu	Preot. Const. Hășcău— Reciu
La Crăciun	Maria Rădulescu—Sibiu

Pagina elevilor normaliști.

Poezia populară în poezia română modernă	Iacob C.-tin, abs. norm.
--	--------------------------

Oameni și fapte.

Impresii din excursia prin Moldova, Basarabia, Bucovina și Maramureș	Ion Albescu
--	-------------

Folclor și literatură populară.

Colindă pentru Sf. Ion	Din colecția Albescu
----------------------------------	----------------------

Recensii.

Orientarea profesională a anormalilor	L. Bologa
---	-----------

Știri și informațiuni.

Raportul redactorului revistei „Luceafărul”	Petre Olariu
---	--------------